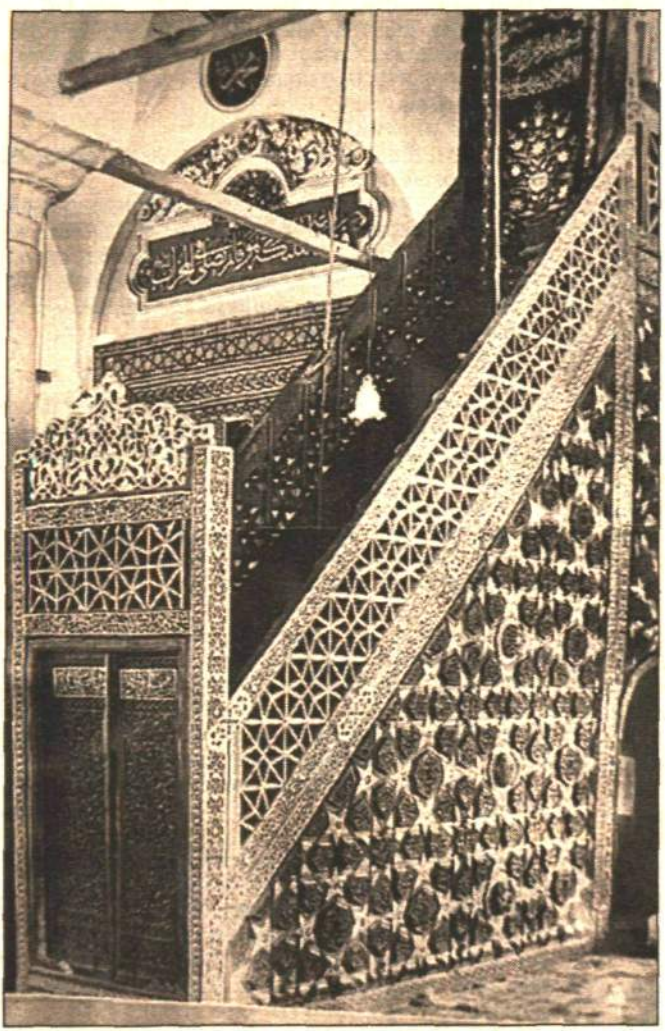




663 YILLIK KAPI - İslam mimarisinin en güzel örneklerinden biri olan bu tarihi kapı ve minber, cuma hutbelerinde kullanılıyor. (Fotoğraf: TARIK TINAZAY)

Tarihi kapı Londra'da ortaya çıktı

► Ödemiş'in Birgi beldesinde 1332 yılında yaptırılan caminin minber kapısı 1993 yılında çalınmıştı. Aydınogulları Beyliği'ne başkentlik yapan Birgi'de bulunan 663 yıllık tarihi cami kapısı Londra'daki Christie's müzayede evinde bulundu.

► Türkiye, kapıları almak için yasal yollardan girişimde bulundu. Kapıların yurtdışına kaçırılmasında müftülükte çalışan bazı kişilerin suç ortağı olduğu ve İstanbul'dan gelen tarihi eser kaçakçılarıyla işbirliği yaptığı belirlendi.



151 cm uzunluğunda, 96 cm enindeki çift kanatlı tahta kapı, oyma ve geometrik desenlerle dekore edilmiş.

ÖZGEN ACAR

İngiliz polisi, Ödemiş'in Birgi beldesinden iki yıl önce çalınan 663 yıllık bir caminin minber kapısını Londra'da Christie's müzayede evinde buldu.

Birgi, Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş yıllarında Aydın ve Ödemiş yöresine egemen olan "Aydınogulları Beyliği"nin başkentiydi. Aydınogullarından Mehmet Bey adına inşa edilen caminin, 1332 yılında yapılan minberi ve çift kanatlı kapısı tahta oymacılık sanatının eşsiz bir örneği olarak sanat kitaplarına geçmişti.

15 Mayıs 1993'te bilin-

■ Arkası Sa. 19, Sü. 3'te

Tarihi kapı Londra'da ortaya çıktı

■ **Baştarafı 1. Sayfada** meyen kişilerce çalınan çift kanatlı kapı hakkında yönetim açısından bağlı olduğu Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce, yönetsel soruşturma dışında herhangi bir işlem yapılmamıştı.

Ancak Ödemiş Müzesi'nin, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne olayı duyurması üzerine bu kuruluşun Kaçakçılık ve İstihbarat Şubesi, durumu Türk Interpolü'ne fotoğrafları ile bildirerek kapının uluslararası çapta aranmasını istemişti.

Merkezi Fransa'nın Lyon

kentinde bulunan Uluslararası Polis Örgütü (Interpol) Ankara'dan aldığı uyarı üzerine bütün ulusal kuruluşlara bu çift kanatlı minber kapısının bulunması duyurusunu yapmıştı. Onlar da dünyadaki tüm müzayede evlerine, sanat galerilerine, antikacılara, gümrükçülere ve özel koleksiyonculara bu "uyarı"yı iletmışlerdi.

Interpol dosyası

Interpol merkezi "E-117/7-1993 ve 24854/93" numara ile açtığı dosyada kapıyı şöyle tanımlamıştı:

"Türkiye'de Birgi'deki bir

camiden çalınan bu çift kanatlı minber kapısı, 1332'de yapılmış. Kapılar çok güzel oyma ve geometrik desenlerle dekore edilmiş olup üst bölümde Arap yazıları bulunmaktadır. Ölçüleri 151x96 cm'dir."

İngiliz polisinin Sanat Hırsızlığı Bölümü Londra'da yaptığı bir araştırmada kapının izini ünlü Christie's müzayede evinde buldu ve durumu Türk Interpolü'ne bildirdi.

Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve İstihbarat Şubesi Müdürü Hüseyin Karaduman, bir

sorumuza karşılık bundan sonraki gelişmeleri şöyle anlattı: "Her ne kadar bu kapı, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün görev alanı içine giriyorsa da biz çalışmalarımızı sürdürerek durumu Dışişleri Bakanlığı'na bildirdik. Londra Büyükelçiliğimizce kapının geri alınması konusunda gerekli girişimin yapılmasını istedik. Bu amaçla gerekli diplomatik ve yasal girişim Londra'da yapılmış olup önümüzdeki günlerde olumlu sonuç alacağımızı sanıyoruz."

Öte yandan, bu olaydan kısa bir süre önce yine Bir-

gi'de 10 Kasım 1992 günü Karaoğlu Camii'nden de bir çift tarihsel kandil çalınarak yurtdışına kaçırılmıştı.

Yerel polisin Birgi'de yaptığı soruşturmada, hırsızlığın müftülükte çalışan bazı kişilerce gerçekleştirildiği ve İstanbul'dan gelen bazı antikacıların bu eserleri satın alarak yurtdışına kaçırıldıkları saptanmıştı.

Birgi'nin CHP'li Belediye Başkanı Mehmet Hıfzı Aslankaraoğlu, "Bu soygunlardan sonra 'Aydınogulları Dini Eserleri Koruma ve Yaşatma Derneği'ni kurduk. Dernek, bu tarihsel kenti-

mizdeki eserlerin korunması için çaba gösterecek. Ayrıca dernek olarak bu çalınan eserlerimizin geri getirilmesi için her türlü girişimi yaptık" dedi. Kapıların Londra'da Christie's'te bulunmasından sonra görüşünü almak üzere başvurduğumuz müzayede evinin basın bürosu yetkilileri, "konu hakkında konuşmayacaklarını" söylemekle yetindiler.

Bu gelişmelerden sonra, polisin soruşturmayı özellikle Birgi Müftülüğü ve İstanbul'daki bağlantıları üzerinde yoğunlaştıracığı bildiriliyor.